
PROGRAM Filozofie výchovy a vzdělávání

Nabídka studijních předmětů, kurzů a seminářů

Doktorský studijní program Filozofie výchovy a vzdělávání

Předmět: Doktorandský seminář

kód v SIS [OPDX1O116A](#)

Vyučující: doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Rozsah: 8 výukových bloků po 4 hodinách

Anotace: Seminář prohlubuje témata probíraná v metodologickém kurzu, případně v předmětech z okruhu filozofie výchovy, filozofie a problémů současného světa ve filozofické perspektivě. Cílem semináře je vzdělat studenta ve vědecké práci, naučit jej argumentovat, vést dialog, prezentovat výsledky svého bádání, seznámit jej s rozmanitými metodami filozofie výchovy a filozofie prostřednictvím diskuse s odborníky z oborů, jež souvisejí se studijním programem. Předpokládá se zapojení odborníků z Filosofického ústavu AV ČR na základě uzavřené dohody této instituce s Pedagogickou fakultou UK.

Doktorandský seminář slouží kromě výše uvedených cílů rovněž k prezentaci práce na disertaci:

Postup prezentace v rámci doktorského semináře:

- Obhajoba rozšířené anotace disertační práce v rámci Doktorandského semináře (Rozšířenou anotaci dizertace doktorand obhajuje nejprve u svého školitele v rámci předmětu Metodologický kurz - výzkumné a popularizační dovednosti.)
Termín: typicky v 1. roce studia
- Rozpracované teze disertační práce
Rozsah předložených tezí odpovídá rozsahu a teoretickému záběru disertační práce; teze musí obsahovat veškeré podstatné součásti struktury disertační práce.
Termín: Typicky 2. rok studia, po dohodě se školitelem možný i 3. rok
- Kapitoly disertační práce
Termín: každý rok počínaje 3. rokem studia

Na doktorandském semináři mohou studenti dále prezentovat první verze příspěvků pro české nebo zahraniční konferenci a diskutovat první verze článků připravovaných v rámci odborných aktivit a sdílet zkušenosti ze studijních cest, konferencí či jiných akademických událostí. Konkrétní požadavky na prezentace v doktorandském semináři stanoví školitelé na jednotlivých pracovištích. Student je povinen se doktorandského semináře účastnit po celou dobu svého studia. V případě výjezdu na stáž či terénního výzkumu je student omluven z účasti, není však zbaven povinnosti vlastní prezentace.

Předmět: Metodologický kurz – výzkumné a popularizační dovednosti

kód v SIS [OPDX1O120A](#)

Vyučující: PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D., doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Rozsah: 4 výukové bloky po 4 hodinách

- Cílem předmětu je naučit studenta dovednostem, které mu umožní úspěšně absolvovat doktorské studium a připravit ho na akademickou badatelskou činnost a na univerzitní pedagogické působení. V souladu se zaměřením studijního programu rovněž získá popularizační dovednosti spjaté s publikační činností určenou širší veřejnosti spolu se schopností vystupovat ve veřejném prostoru. Předmět se uskutečňuje ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR na základě dohody mezi touto institucí a Pedagogickou fakultou UK. Doktorand se zúčastní kurzu Výzkumné dovednosti - jejich trénink a podpora, který každoročně pořádá katedra psychologie Pedf UK ve spolupráci s Fakultou humanitních studií. Vypsání kurzu viz na stránce Doktorské studium - aktuální informace (zpravidla se koná na konci září). Doporučený postup: v prvním ročníku absolvovat kurz Výzkumné dovednosti, v druhém či třetím ročníku se přihlásit jednomu z garantů předmětu, s nímž doktorand bude konzultovat přípravu grantové žádosti, odborný text a popularizační výstup. Tyto tři druhy položek odpovídají povinnostem v rámci publikačních výstupů. Doktorand bude konzultovat s jedním z garantů připravovanou grantovou žádost, odborný článek a popularizační výstup. Splnění kurzu se doporučuje ve třetím ročníku.
- Obsah předmětu je rozdělen na část věnovanou výzkumným dovednostem a část věnovanou popularizačním dovednostem. V první části bude student uveden do požadavků doktorského studia. Absolvuje průpravu k psaní odborného textu v českém a anglickém jazyce. Seznámí se s problematikou publikování v tuzemských a zahraničních odborných časopisech a s postupy při publikování odborných monografií. Ve spolupráci s příslušnými pracovišti Pedagogické fakulty UK a Filosofického ústavu AV ČR se seznámí s metodikou podávání grantů a získávání

zahraničních stipendií. V druhé části kurzu si student osvojí popularizační dovednosti. Seznámí se s principy rétoriky v teoretické, a především praktické rovině, naučí se formulovat odborná témata v podobě srozumitelné širší veřejnosti. Praktickým cvičením v rámci semináře získá schopnost vystupovat na veřejnosti a prezentovat výsledky své badatelské práce. Popularizační průprava se uskuteční ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR.

- Hlavní tematické okruhy:
 - zásady psaní odborného textu v českém a anglickém jazyce;
 - problematika publikování odborných textů v tuzemských a zahraničních časopisech;
 - principy přípravy vydání odborné monografie;
 - metodologie podávání grantových žádostí; popularizace vědy, její zásady a význam.

Literatura:

BAILEY, Stephen. Academic Writing. A Handbook for International Students. London & New York: Routledge, 2011.
European Textbook on Ethics in Research. Brussels: European Commission, 2010.
FAY, Brian. Současná filosofie sociálních věd. Multikulturní přístup. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002.
FLORES, Lori A.; OLCOTT, Jocelyn H. The Academic's Handbook, Fourth Edition: Revised and Expanded. Durham: Duke University Press, 2020.
GERRING, John. Social Science Methodology. A Unified Framework. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2012.
GUSTAVII, Björn. How to Write and Illustrate a Scientific Paper. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2008.
HÖRNER, Wolfgang; Döbert, Hans; Von Kopp, Botho; Mitter, Wolfgang (eds.). The Education Systems of Europe. Dordrecht: Springer, 2007.

Předmět: **Dějiny filozofie výchovy**

kód v SIS OPDX1O101B

Vyučující: doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.

Anotace: Kurz „Dějiny filosofie výchovy“ vychází z konceptu tzv. „filosofie provádějící“; filosofie, jejímž cílem je kultivovat, proměňovat a vychovávat člověka, pěstovat jeho lidské a občanské ctnosti, rozvíjet tvorbu ve vztahu ke světu a sebetvorbu ve vztahu k sobě samému. Výchova je zde proto odkrývána ve třech významových okruzích - jako vztah člověka ke světu (péče o kosmos, péče o logos), jako vztah člověka ke společnosti (péče o polis) a jako vztah člověka k sobě samému (péče o duši). Součástí kurzu je filosofická interpretace pedagogických konceptů a sledování proměn výchovného diskursu od jeho počátků podnes s důrazem na moderní a postmoderní výchovnou situaci.

Cíle a obsahové zaměření: Cílem kurzu je rozvinout a kultivovat u studentů schopnost kritické reflexe učitelského a vychovatelského povolání, smyslu výchovy, reflektovat současné úsilí o novou podobu vzdělanosti, orientovat studenty na dotázání metodologických základů výchovy, především s ohledem na jejich vlastní odbornou profilaci. Obsahově jde o analýzu duchovědných, fenomenologických, hermeneutických, pragmatických a postmoderních konceptů výchovy.

Hlavní témata:

- Ontologické koncepty výchovy (archetypy výchovy) – výchova jako péče o duši, jako e-ducatio a jako emendace (náprava). Výchova jako cesta k harmonii světa a člověka.
- Instrumentální výchova na počátku novověku, půda subjekt-objektového rozvrhu světa a její dopady na výchovu a vzdělání na počátku novověku. Koncepty otevřené a uzavřené duše. Věda a vědění.
- Proměny výchovy v době moderní – výchova jako cesta k dokonalosti, jako rozvinutí možností, výchova jako setkání, výchova jako dialog, jako agon. Tři rozměry výchovy – socializace, individuace a transcendence. Výchova jako životní pohyb. Výchova ve vzdělanostní společnosti. Krize výchovy a výchova jako cesta z krize světa.

Povinná literatura:

Education and “Pädagogik” – Philosophical and Historical Reflections (Central, Southern and South-Eastern Europe) Eds. Blanka Kudláčková, Andrej Rajský. Berlin : Peter Lang 2019, ISBN 978-3-631-77511-0. Bratislava : Veda 2019. ISBN 978-80-224-1717-4.

PELCOVÁ, N. SEMRÁDOVÁ, I. Fenomén výchovy a etika učitelského povolání. Praha: Karolinum 2014. Počet stránek 220. ISBN 978-80-2462-636-9.

Povinně volitelná literatura:

FINK, E. Erziehungswissenschaft und Lebenslehre. Freiburg: Rombach 1978.

FINK, EUGEN. Metaphysik der Erziehung im Weltverständnis von Plato und Aristoteles. Frankfurt a. Main: Vittorio Klostermann 1970.

FINK, EUGEN. Natur, Freiheit, Welt. Philosophie der Erziehung. Würzburg : Könighausen u. Neumann 1992. ISBN 3-88479-674-7.

HOGENOVÁ, Anna. Jak pečujeme o svou duši?. Vyd. 2., upr. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009. 257 s. ISBN 978-80-7290-395-5.

PALOUŠ, Radim. Ars docendi. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2004. 127 s. ISBN 80-246-0855-3.

PATOČKA, Jan, CHVATÍK, Ivan, ed. a KOUBA, Pavel, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. III, Kacířské eseje o filosofii dějin. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2002. 842 s. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 3. ISBN 80-7298-054-8.

PATOČKA, Jan, CHVATÍK, Ivan, ed. a KOUBA, Pavel, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. I, Stati z let 1929-1952. Praha: OIKOYMENH, 1996. 505 s. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 1. Oikúmené. ISBN 80-86005-24-0.

PATOČKA, Jan, KOUBA, Pavel, ed. a CHVATÍK, Ivan, ed. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. II, Stati z let 1970-1977, nevydané texty a přednášky ze sedmdesátých let. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 1999. 398 s. Oikúmené. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 2. ISBN 80-86005-91-7.

Předmět: Filozofická a pedagogická antropologie

kód v SIS OPDX1O102B

Vyučující: doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.

Anotace: V evropském myšlení převládala klasická představa filozofického zázemí výchovných konceptů, jímž je filozofická antropologie. Tématem semináře je seznámení s tzv. "vzorci lidství", které se staly základem a východiskem většiny moderních pedagogických konceptů, jsou jak předpokladem výchovy, tak také cílem výchovy.

Cílem kurzu je filozoficky a pedagogicky analyzovat ‚condition human‘ a promýšlet její dopady na výchovné koncepty v minulosti i současnosti.

Hlavní témata:

- Čas ve výchově, narození a smrt, chronos a kairos, synchronní a diachronní čas, šťastná chvíle vychovávaného a vychovatele, plynutí času, trvání. Časový charakter lidské existence, usilování o smysl
- Svoboda a nutnost, nahodilost a osud, co všechno lze na člověku ovlivnit výchovou a co je hlasem krve v nás. Pouta, která váží člověka na této zemi – osoba a individualita, empatie a sympatie, spolubytí a vzájemnost, o povaze výchovného erotu. Symetrie a asymetrie výchovného vztahu
- Blízkost a cizota, domov a dálava, samota a odcizení. Kosmologická výchova. Úloha hry ve výchově

Povinná literatura:

PALOUŠ, Radim a SVOBODOVÁ, Zuzana. Homo educandus: filozofické základy teorie výchovy. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2011. 166 s. ISBN 978-80-246-1901-9.

PELCOVÁ, Naděžda. Vzorci lidství: filozofické základy pedagogické antropologie. Vyd. 2., přeprac. a rozš., V Portálu 1. Praha: Portál, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7367-756-5.

Povinně volitelná literatura:

BRINKMANN, Malte (Hg.) Erziehung. Phaenomenologische Perspektiven. Wuerzburg : Koenighausen u. Neumann 2010. ISBN 978-3-658-14508-8.

DUARTE, Eduardo M. Being and learning: a poetic phenomenology of education [online]. Rotterdam: Sense Publishers, 2012 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/natl/Doc?id=10614807>.

FINK, E. Grundfragen der systematischen Pädagogik. Freiburg: Verlag Rombach 1978. ISBN 3-7930-9012-4.

GADAMER, H.-G. Erziehung ist sich erziehen. Heidelberg: Kurpfälzischer Verlag 2000. ISBN 3-924566-12-7.

HOGENOVÁ, Anna, ed., PELCOVÁ, Naděžda, ed. a RYBÁK, David, ed. Contingency in the Education, Art and Sport: international multidisciplinary conference: Charles University, Faculty of Education, Prague, Czech Republic, May 12, 2016. Prague: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2017. 129 stran. ISBN 978-80-7290-922-3.

LÉVINAS, E. Etika a nekonečno. Praha: OIKOYMENH 2009. ISBN 978-80-7298-394-0.

LÉVINAS, E. Existence a ten, kdo existuje. Praha: OIKOYMENH 1997. ISBN 80-86005-36-4.

LÉVINAS, E. Totalita a nekonečno. (Esej o exterioritě). Praha: OIKOYMENH 1997. ISBN 80-86005-20-8.

LYOTARD, J.-F. O postmodernismu : postmoderno vysvětlované dětem : postmoderní situace. Praha: FÚ AV ČR 1993. ISBN 80-7007-047-1.

MEYER-DRAWE, K. Leiblichkeit und Sozialität. Phänomenologische Beiträge zu einer pädagogischen Theorie der Inter-Subjektivität. München: Wilhelm Fink Verlag 1984. ISBN 3-7705-2241-9.

PELCOVÁ, Naděžda et al. Čas ve výchově, umění a sportu: (filozofická reflexe). Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. 320 s. ISBN 978-80-7290-777-9.

SCHÜTZ, Egon. Existenzialkritische Paedagogik. Wiesbaden: Springer 2017. ISBN 978-3-658-14508-8.

Předmět: Filozofická kmenologie (FLÚ)

kód v SIS OPDX1O103B

Vyučující: PhDr. Věra Schifferová, CSc.

Anotace: Cílem předmětu je výklad filozofického odkazu Jana Amose Komenského. Předmět je zaměřen k těmto tematickým okruhům: lokalizace Komenského v dějinách evropského myšlení - problém dvojího zakotvení Komenského ve filozofické tradici (syntéza křesťanského novoplatonismu a aristotelismu) a moderně (nejednoznačné reakce na myšlení nové doby, vztah k Francisu Baconovi, R. Descartovi aj.); vztah filozofie a theologie u Komenského; komponenty Komenského filozofie - metafyzika, gnoseologie, etika, politická filozofie, filozofie výchovy; filozoficky založená nauka o výchově jakožto originální Komenského přínos evropskému myšlení; filozofie nenásilí; historické proměny hodnocení myslitelského významu Komenského.

Literatura:

Doktorand čerpá z literatury (knih, sborníků, časopisů) zaměřené k tématu své práce. Základní literatura je k dispozici v Knihovně Oddělení pro kmenologii a intelektuální dějiny raného novověku ve Filozofickém ústavu AV ČR.

Povinná literatura:

KOMENSKÝ, Jan Amos. Obecná porada o nápravě věcí lidských. 3 sv., 1. vyd. Praha: Svoboda, 1992. 594 s. ISBN 80-205-0227-0.

KOMENSKÝ, Jan Amos. Předehra pansofie; Objasnění pansofických pokusů. Překlad Markéta Klosová. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010. 203 s. Europa; sv. 23. ISBN 978-80-200-1862-5.

KOMENSKÝ, Jan Amos a KOPECKÝ, Milan, ed. Dílo Jana Amose Komenského = Johannis Amos Comenii opera omnia. 3. 1. vyd. Praha: Academia, 1978. 633 s., [24] s. obr. příl.

KOMENSKÝ, Jan Amos, BALÍK, Vojtěch, ed. a SCHIFFEROVÁ, Věra, ed. Spisy o první filosofii. První vydání. Praha: OIKOYMENH, 2017. 765 stran. Knihovna novověké tradice a současnosti; svazek 66. ISBN 978-80-7298-204-2.
PATOČKA, Jan a SCHIFFEROVÁ, Věra, ed. Komeniologické studie: soubor textů o J.A. Komenském. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 1997-2003. 3 sv. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 9-11. ISBN 80-86005-52-6.

Doporučená literatura:

ČÍŽEK, Jan. Komenský a Bacon: dvě raně novověké cesty k obnově vědění. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2017. 214 stran. Hermés; svazek 13. ISBN 978-80-7465-265-3.

PATOČKA, Jan. Korespondence s komeniologií. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2011. 2 sv. (653, 366 s.). Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 21, 22. ISBN 978-80-7298-439-8.

PAVLAS, Petr. Trinus liber Dei: Komenského místo v dějinách metaforiky knihy. Plzeň: v nakladatelství Vyšehrad vydala Tiskárna Bílý slon s.r.o., 2015. 186 stran. Nové myšlení: řada ZČU. ISBN 978-80-7429-607-9.

PAVLAS, Petr. Definovat a kombinovat: Komenského projekt posledního jazyka. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2018. 177 stran. Hermés; sv. 16. ISBN 978-80-7465-365-0.

SCHALLER, Klaus. Comenius 1992: Gesammelte Beiträge zum Jubiläumsjahr. 1. Aufl. Sankt Augustin: Academia-Verlag, 1992. 380 s. Schriften zur Comeniusforschung; Bd. 22. ISBN 3-88345-699-3.

Další tematicky relevantní knižní publikace a statě uveřejněné v komeniologických časopisech (Acta Comeniana, Studia Comeniana et historica, Comenius-Jahrbuch) budou doporučeny při konzultacích.

Předmět: Filozofické základy ekopedagogiky a kritické pedagogiky (FLÚ)

kód v SIS OPDX1O104B

Vyučující: PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Anotace: Předmět seznamuje studující s filosofickými základy ekopedagogiky a kritické pedagogiky jako směry reagujícími na aktuální vývoj společnosti v lokálním i globálním měřítku. Tyto směry zároveň hojně využívají nejnovějších poznatků sociálních a humanitních věd a snaží se je vzájemně propojovat. Jejich hlavním cílem je připravovat děti na život ve světě tím, že je učí porozumět mechanismům moci, problematice ekologické krize a základům kritického myšlení. Filosofickými východisky těchto směrů jsou kritická teorie společnosti (v širším vymezení) a postkolonialismus. V tomto předmětu se klade důraz jednak na filosofická východiska nejvýznamnějších aspektů ekopedagogiky a kritické pedagogiky a jednak na obsah, cíl, strukturu a metody využívané těmito směry.

Obsah:

- Sociální a politické kontexty myšlení: filosofie a kolonizace, hitlerismus, násilí atd.
- Syntéza koncepce mysli a hmoty: filosofické pojetí „velké“ teorie.
- Postkolonialismus jako reakce na etnocentrismus západního myšlení: výzva pro pedagogiku utlačovaných.
- Limity a přísliby liberalismu: koncepce kritického občana, hraniční myšlení.
- Politická a ekonomická geografie: centrum a periferie, moc.
- Ekologická krize a filosofie: člověk a příroda, klimatická krize a východiska temné ekologie.

Povinná literatura:

CAPRA, Fritjof. Tkáň života: nová syntéza mysli a hmoty. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1169-2.

FREIRE, Paulo. Pedagogy of hope: reliving pedagogy of the oppressed. London: Bloomsbury, 2014. ISBN 978-1-4725-3340-1.

GIROUX, Henry A. On Critical Pedagogy. New York: Continuum 2011. ISBN 978-1441116222.

KAHN, Peter. Critical Pedagogy, Ecopedagogy, and Planetary Crisis. The Ecopedagogy Movement. New York & Frankfurt am Main: Peter Lang Publishing, 2010. ISBN 978-1433105456.

KINCHELOE, Joe L. Critical pedagogy. New York: Peter Lang, 2008. ISBN 978-1433101823.

LÁNSKÝ, Ondřej. Postkolonialismus a dekolonizace: základní vymezení a inspirace pro sociální vědy. Sociální studia. 2014, 11 (1), 41–60. ISSN 1214-813X.

MORTON, Timothy. Dark Ecology. For a Logic of Future Coexistence. New York: Columbia University Press, 2016. ISBN 978-0-231-17752-8.

Doporučená literatura:

BARON-COHEN, Simon. Věda zla: nová teorie lidské krutosti. Brno: Eritos, 2014. ISBN 978-80-87171-37-0.

GIROUX, Henry A. Pedagogy and the politics of hope: theory, culture, and schooling. A critical reader. Boulder, Colo.: WestviewPress, 1997. ISBN 0-8133-3274-5.

KANPOL, Barry. Critical Pedagogy. An Introduction. Westport, Conn. : Bergin & Garvey, 1999. ISBN 0-89789-552-5.

KINCHELOE, Joe L. Knowledge and Critical Pedagogy. An Introduction. New York: Springer, 2008. ISBN 978-1-4020-8223-8.

LÁNSKÝ, Ondřej. Je třeba zavrhnout liberalismus? K jednomu problému modernity. Praha: Filosofia, 2015. ISBN 978-80-7007-439-8.

WILLIS, Paul E. Learning to labour: how working class kids get working class jobs. Aldershot: Ashgate, 2003. ISBN 1-85742-170-1.

Předmět: Dějiny filozofie

kód v SIS OPDX1O107B

Vyučující: prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc., doc. Mgr. David Rybák, Ph.D.

Anotace: Jde o porozumění vnitřním podstatným souvislostem, nikoliv pouze historii filosofie, ale především filosofii v její dějinnosti. Filosofie není pouhou disciplínou, ale je pramenem, z něhož se zrodila duchovní Evropa vedle křesťanství a osvícenství. Témata kursu budou volena vzhledem k povaze disertačních prací účastníků semináře: Hinduismus,

buddhismus, taoismus, konfucianismus, šintoismus – Východ z filosofického hlediska, mýtus a logos, předsókratické myšlení, resp. objev možnosti myslet; Sókratés a Platón jako myslitelé pravdy v situaci sofistického popírání pravdy v její možnosti; Aristoteles a první filosofie; helénistické myšlení a zrod světa jako universa; křesťansko-římská metafyzika a teologie; středověký spor o universalia – haecceitas a quidditas; karteziánská věda more geometrico jako zdroj smyslu moderního vědění a lidství; Kantovo transcendentální tázání po podmínkách možnosti zkušenosti; Hegelova logika jako metafyzika; Marxova politická ekonomie; Nietzsche jako prorok 20. století; Voluntarismus ve filosofii: Schopenhauer, Nietzsche a další. Edmund Husserl a fenomenologie; Martin Heidegger a problém počátku; fenomény das Gestell a die Machenschaft jako přístup k dějnosti našeho bytí. Česká filosofie (Komenský, Bolzano, Augustin Smetana, Masaryk, Tvrdý, Rádl, Patočka aj. Pozitivismus a novopozitivismus: Vídeňský a pražský lingvistický kroužek Carnap, Kraft aj., Wittgenstein a Popper, Thomas Kuhn a další. Postmoderna jako reakce na ztrátu gnozeologické jistoty v přírodních vědách F. Capra, Foucault, Derrida, Lyotard, Ricoeur, aj. Lévinasova koncepce asymetrické filosofie jako reakce na fenomén „holocaustu“, Arendtová a nové pojetí zla v současnosti, ztráta autority. Voluntarismus ve filosofii: Schopenhauer, Nietzsche a další. V podstatě jde o souvislosti ontologické, gnozeologické a etické, které jsou nevyhnutelnými předpoklady pro pochopení habituálních problémů současnosti.

Povinná literatura:

Rozsah povinné četby bude upřesněn vyučujícím v závislosti na zvolených tématech předmětu.

ARMSTRONG, Arthur (ed.). Filosofie pozdní antiky: od staré Akademie po Jana Eriugenu. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2002. 675 s. Dějiny filosofie; sv. 4. ISBN 80-7298-053-X.

GRAESER, Andreas. Řecká filosofie klasického období: sofisté, Sókratés a sokratikové, Platón a Aristotelés. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2000. 445 s. Dějiny filosofie; sv. 2. ISBN 80-7298-019-X.

HANKINS, James. Renesanční filosofie. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2011. 547 s. Dějiny filosofie; sv. 7. ISBN 978-80-7298-418-3.

HOLZHEY, Helmut a RÖD, Wolfgang. Filosofie 19. a 20. stol. II., Novokantovství, idealismus, realismus a fenomenologie. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2006. 515 s. Dějiny filosofie; sv. 12. ISBN 80-7298-178-1.

JAESCHKE, Walter a ARNDT, Andreas. Německá klasická filosofie. II, Od Fichta po Hegela. Překlad Tereza Matějčková. Vydání první. Praha: OIKOYMENH, 2016. 367 stran. Dějiny filosofie; svazek 10/2. ISBN 978-80-7298-199-1.

KIRK, G. S., RAVEN, J. E. a SCHOFIELD, Malcolm. Předsókratovští filosofové: kritické dějiny s vybranými texty. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2004. 663 s. Dějiny filosofie; sv. 1. ISBN 80-7298-110-2.

KOBUSCH, Theo. Filosofie vrcholného a pozdního středověku. Překlad Martin Pokorný. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2013. 783 s. Dějiny filosofie; sv. 6. ISBN 978-80-7298-486-2.

LONG, A. A. Hellénistická filosofie: stoikové, epikurejci, skeptikové. Překlad Petr Kolev. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2003. 341 s. Dějiny filosofie; sv. 3. ISBN 80-7298-077-7.

RÖD, Wolfgang. Německá klasická filosofie. I, Od Kanta k Schopenhauerovi. Překlad Jindřich Karásek. Vydání první. Praha: OIKOYMENH, 2015. 351 stran. Dějiny filosofie; svazek 10/1. ISBN 978-80-7298-200-4.

RÖD, Wolfgang. Novověká filosofie. I, Od Francise Bacona po Spinozu. Překlad Jindřich Karásek. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2001. 383 s. Dějiny filosofie; sv. 8. ISBN 80-7298-039-4.

RÖD, Wolfgang. Novověká filosofie. II, Od Newtona po Rousseaua. Překlad Jindřich Karásek. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2004. 579 s. Dějiny filosofie; sv. 9. ISBN 80-7298-109-9.

THURNHER, Rainer, RÖD, Wolfgang a SCHMIDINGER, Heinrich. Filosofie 19. a 20. století. III, Filosofie života a filosofie existence. Vyd. 1. Praha: OIKOYMENH, 2009. 523 s. Dějiny filosofie; sv. 13. ISBN 978-80-7298-177-9.

Doporučená literatura:

ARISTOTELÉS. Etika Nikomachova. Čtvrté nezměněné vydání. Praha: Petr Rezek, 2013. ISBN 978-80-86207-35-3.

ARISTOTELÉS. Fyzika. Druhé vydání. Praha: Petr Rezek, c2010. ISBN 80-86027-31-7.

ARISTOTELÉS. Metafyzika. Třetí vydání, v Nakladatelství Petr Rezek druhé. Praha: Petr Rezek, 2008.

ARISTOTELÉS. O sofistických důkazech: Organon. 6. [kniha]. Praha: Academia, 1978.

AUGUSTIN. O boží obci: knih XXII. Přetisk prvního vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1284-3.

AUGUSTIN. Vyznání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2015. ISBN 978-80-7195-189-6.

BĚLOHRADSKÝ, Václav. Přirozený svět jako politický problém: eseje o člověku pozdní doby. Praha: Československý spisovatel, 1991. ISBN 80-202-0279-X.

DESCARTES, René. Meditationes de prima philosophia. Třetí vydání. Praha: OIKOYMENH, 2015. ISBN 978-80-7298-202-8.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich a Milan SOBOTKA. Dějiny filosofie. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1974.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. Malá logika: encyklopedie filozofických věd. I. díl. Vydání I. Praha: Svoboda, 1992. ISBN 80-205-0153-3.

HEIDEGGER, Martin. Bytí a čas. 3. opravené vydání. Praha: OIKOYMENH, 2018. ISBN 978-80-7298-244-8.

HUSSERL, Edmund. Krize evropských věd a transcendentální fenomenologie: úvod do fenomenologické filosofie. Vydání 2., reprint 1. vydání, Academia 1972. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0561-7.

KANT, Immanuel. Kritika čistého rozumu. Praha: OIKOYMENH, 2001. ISBN 80-7298-035-1.

LEIBNIZ, Gottfried Wilhelm. Monadologie a jiné práce. Praha: Svoboda, 1982.

LEVINAS, Emmanuel. Totalita a nekonečno: (esej o exterioritě). Praha: OIKOYMENH, 1997. ISBN 80-86005-20-8.

PATOČKA, Jan, Ivan CHVÁTÍK a Pavel KOUBA. Platón: přednášky z antické filosofie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. ISBN 80-04-25609-0.
 PATOČKA, Jan, Pavel KOUBA a Ivan CHVÁTÍK. Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. I, Stati z let 1929-1952, nevydané texty z padesátých let. Praha: OIKOYMENH, 1996. ISBN 80-86005-24-0.
 PATOČKA, Jan. Sókratés: přednášky z antické filosofie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-04-25383-0.
 PLATÓN. Gorgias. 4., opr. vyd. Praha: Oikoymenh, 2000. ISBN 80-7298-005-X.
 PLATÓN. Sofistés. 4., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2009. ISBN 978-80-7298-162-5.
 PLATÓN. Symposion. 6., opr. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2005. ISBN 80-7298-139-0.
 PLATÓN. Ústava. Šesté, opravené vydání. Praha: OIKOYMENH, 2017. ISBN 978-80-7298-230-1.
 SPINOZA, Benedictus de. Etika. Praha: Dybbuk, 2004. ISBN 80-86862-02-X.

Předmět: **Současné ontologické myšlení**

kód v SIS OPDX1O108B

Vyučující: doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Anotace: Předmět uvádí studenty do současného ontologického myšlení, seznamuje je s jejich hlavními koncepcemi a teoretickými základy. Student by měl získat nejen přehledové znalosti o současné ontologii, nýbrž také porozumět jejím východiskům, metodologii, kulturně historickým souvislostem jejího vzniku a jejím konsekvencím ve vědě, umění a politice. Student by měl být schopen orientovat se v diskusích, které dnes na tomto poli probíhají. Cílem je, aby absolvent předmětu dokázal pracovat s koncepcemi současné ontologie v dalších oborech filosofie a společenských věd, včetně filosofie výchovy a vzdělávání.

Obsah:

- Spor o povahu bytí v současné ontologii. Vitalistní ontologie (Deleuze), objektová ontologie (Graham Harman), nový materialismus (De Landa,); spekulativní realismus (Meillassoux); posthumánní „ne-filosofie“ (Laruelle, Kolozová); ontologie mnohosti a události (Badiou); ontologie reálna (Žižek); nesubstanční ontologie (Bondy); evoluční ontologie (Šmajš). Historická situovanost ontologie (Adorno). Dělicí linie v současné ontologii: role subjektu a hranice. Problém humanismu a posthumanismu.
- Co znamená materialistická ontologie? Kritika platonismu, aristotelismu, sovětského „dialektického materialismu“ a „antropocentrismu“. Existují základní ontologické principy (idea, logos, hmota)? Badiouova a Žižkova myšlenka, že bytí je méně než nic. Heideggerovo pojetí věci („Un-ding“) jako inspirační zdroj materialistické ontologie.
- Ontologie, subjekt a pravda v Badiouově myšlení. Proč filosofie nevytváří pravdy? Existence pravd mimo filosofii (věda, politika, umění, láska). Badiouovo pojetí situace jako podmínky vzniku pravdy-události. Generická procedura a problematika sociální změny. Intenzita jevení pravdy v mnohosti „světů“. Problém sociologických deficitů Badiouovy ontologie (pojem procesu, tendence a anticipace). Rozvedení Badiouovy ontologie v politické filosofii, teorii umění a filosofii výchovy.

Povinná literatura:

BADIOU, Alain. Being and Event. London: Continuum, 2007 (vybrané kapitoly). ISBN 978-0-8264-9529-7.
 BADIOU, Alain. Infinite Thought: Truth and the Return of Philosophy. London: Continuum, 2003. ISBN 0-8264-7929-4.
 BADIOU, Alain. Manifest za filozofii a jiné texty. Praha: Herrmann a synové, 2014.
 DELEUZE, Gilles a GUATTARI, Félix. Tisíc plošin. Praha: Herrmann a synové, 2010. ISBN 978-80-87054-25-3.
 BONDY, Egon a MACHOVEC, Martin, ed. Filosofické dílo. Sv. I, Útěcha z ontologie: substanční a nesubstanční model v ontologii. 3. (v DharmaGaii 2.) vyd. Praha: Dharma, 2007. 311 s. ISBN 978-80-86685-21-2.
 DOLPHIJN, Rick a van der Tuin, Iris (eds.). New Materialism: Interviews and Cartographies. Ann Arbor: Open Humanities Press, 2012.
 MULLARKEY, John a SMITH, Anthony Paul (eds.). Laruelle and Non-Philosophy. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012.

Doporučená literatura:

BADIOU, Alain. Logics of Worlds. London: Continuum, 2009 (vybrané kapitoly).
 BADIOU, Alain. Metapolitics. London: Verso, 2005.
 BADIOU, Alain. We Need a Popular Discipline: Contemporary Politics and the Crisis of the Negative. Critical Inquiry. 2008, roč. 34, s. 645–659.
 HALLWARD, Peter. Badiou: A Subject to Truth. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2003.
 HAUSER, Michael. Materialistická dialektika Alaina Badioua a prodloužený život filosofie. In: BADIOU, Alain. Manifest za filozofii a jiné texty. Praha: Herrmann a synové, 2014. s. 7-19.
 JANOŠČÍK, Václav (ed.). Objekt. Praha: Kvalitář, 2015. ISBN 978-80-260-8639-0.
 JOHNSTON, Adrian. Badiou, Žižek and Political Transformations. The Cadence of Change. Evanston, Illinois, Northwestern University Press, 2009.
 JOHNSTON, Adrian. Zizek's Ontology: A Transcendental Materialist Theory of Subjectivity. Evanston, Illinois, Northwestern University Press, 2008.
 LEMKE, Thomas. Materialism Without Matter: The Recurrence of Subjectivism in Object-Oriented Ontology. Distinktion: Journal of Social Theory. 2007, roč. 18, č. 2, s. 133-152.
 NESBITT, Nick (ed.). The Concept In Crisis. Reading Capital Today. Durham and London: Duke University Press, 2017.
 PANAGIOTIS, Sotiris. Beyond Simple Fidelity to the Event: The Limits of Alain Badiou's Ontology. Historical Materialism. 2011, roč. 19, s. 35-59.

RUDA, Frank. For Badiou, Idealism without Idealism. Evanston, Illinois: Northwestern University Press, 2015.

Předmět: Sociální a politická filozofie

kód v SIS OPDX1O109B

Vyučující: doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Anotace: Cílem předmětu je uvést studenty do sociální a politické filozofie se zaměřením na koncepcce liberální demokracie a populismu. Student by se měl seznámit s historickým vývojem základních pojmů sociální a politické filozofie a s jejich současnou interpretací, aby porozuměl myšlenkovým základům liberální demokracie a populismu. Měl by získat schopnost chápat tyto pojmy v širších kulturně historických a sociálních souvislostech a propojovat je s výzvami současného společenského vývoje. Student by měl být schopen orientovat se v soudobých diskuzích na tato témata. Cílem je, aby absolvent předmětu dokázal spojit teoretické otázky sociální a politické filozofie a jejich konkrétní podobu v životě společnosti, jak to odpovídá intencím filozofie výchovy a vzdělávání.

Obsah:

- Vývoj základních pojmů sociální a politické filozofie v moderním myšlení. Hegelovo pojetí občanské společnosti a státu. Marxovo rozlišení občanství a sociálního bytí. Negativní a pozitivní chápání svobody (Isaiah Berlin, Gerald Cohen). Fukuyamova teze o liberální demokracii jako konci dějin. Problematika lidských práv v minulosti a v současném světě.
- Jaké jsou definice liberální demokracie? Liberální pojetí (Berlin, Hayek, Nozick); procedurální a normativní pojetí (Rawls, Habermas); radikálně demokratické pojetí (Mouffová, Balibar, Ranci?re). Kritika pojmu liberální demokracie (Marx, Schmitt, Agamben).
- Pojem populismu a neliberální demokracie v sociálních a kulturních souvislostech. Vztah populismu, demokracie a oligarchie v dějinách politického myšlení (sofisté, Platón, Aristotelés, Machiavelli, Spinoza, Rousseau). Současná diskuse o populismu (Panizza, de la Torre, Laclau, Mouffová). Pojem neliberální demokracie (Zakaria). Teorie metapopulismu jako přechodové fáze mezi liberální demokracií a dosud rozvinutým politickým a sociálním modelem.

Povinná literatura:

BERLIN, Isaiah. „Dva pojmy svobody“. In: KIS, János (ed.). Současná politická filozofie. Praha: Oikoymenth, 1997.

COHEN, Gerald. „Svoboda a peníze“. Filosofický časopis, roč. 48, č. 1, 2000, s. 89-120.

HEGEL, Georg, W., F. Základy filosofie práva. Praha: Academia, 1992.

LACLAU, Ernesto. On Populist Reason. London: Verso, 2005.

MARX, Karel. „K židovské otázce“. In: MARX, Karel a ENGELS, Bedřich. Spisy, sv. 1. Praha: SNPL, 1956, s. 371- 400.

RANCI?RE, Jacques. Neshoda. Politika a filosofie. Praha: Svoboda Servis, 2011.

RAWLS, John. Teorie spravedlnosti. Praha: Victoria Publishing, 1995.

SHAPIRO, Ian a HABERMAS, Jürgen. Teorie demokracie dnes. Praha: Filosofia, 2001.

Doporučená literatura:

AGAMBEN, Giorgio. State of Exception. Chicago: The University of Chicago Press, 2005.

BALIBAR, Étienne. Equaliberty. Political Essays. Durham: Duke University Press, 2014.

BALIBAR, Étienne. Násilí a civilita. Praha: Rybka Publishers, 2016.

BUTLER, Judith. Rámce války: za které životy netruchlíme? Praha: Karolinum, 2013.

FUKUYAMA, Francis. Konec dějin a poslední člověk. Praha: Rybka Publishers, 2004.

HAUSER, Michael. „Metapopulism in-between democracy and populism“. Distinktion. Journal of Social Theory, roč. 19, č. 1, 2018, s. 68-87.

MOUFFE, Chantal. The Democratic Paradox. London: Verso, 2009.

MOYN, Samuel. The Last Utopia. Human Rights in History. Cambridge, Massachusettes: Harvard University Press, 2010.

RANCI?RE, Jacques. „Who is the subject of the Right of Man?“ South Atlantic Quarterly, roč. 103, č. 2-3.

SCHMITT, Carl. Pojem politična. Brno a Praha: Oikoymenth, 2007.

PANIZZA, Francisco (ed.). Populism and the Mirror of Democracy. London: Verso, 2005.

ZAKARIA, Fareed. „The Rise of Illiberal Democracy“. Foreign Affairs, roč. 76, č. 6, 1997.

Předmět: Kritická teorie a pedagogika

kód v SIS OPDX1O110B

Vyučující: doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Anotace: Předmět seznamuje studenty s dějinami kritické teorie a Frankfurtské školy, jejími hlavními principy, představiteli a stěžejními díly. Uvádí do metod zkoumání moderní společnosti a do forem myšlení, jež kritická teorie rozvinula jako překročení limitů „tradiční teorie“. Student si osvojí základní koncepce kritické teorie, jež vznikly v prvním období jejího vývoje (Adorno, Horkheimer, Marcuse, Fromm, Benjamin), v druhém období (Habermas) a ve třetím období (Honneth). Kritická teorie bude chápána jako myšlenkový zdroj pedagogiky, která se kriticky zaměřuje na sociální, politické a ideologické předpoklady daných edukačních systémů.

Obsah:

- Vznik kritické teorie a její specifický typ interdisciplinárních metod. První generace kritické teorie, její východiska, přístupy, koncepce a cíle. Adornova a Horkheimerova dialektická kritika osvícenství a evropské civilizace. Koncepce negativní dialektiky a její vztah k současnému myšlení. Marcuseho a Frommovo vypracování sociální psychoanalýzy („Eros a civilizace“; „Člověk a psychoanalýza“).
- Druhá generace kritické teorie. Habermas a teorie normativity. Spor o univerzalizmus mezi Habermasem a postmoderními filosofy. Třetí generace kritické teorie. Axel Honneth a teorie uznání jako zdroj řešení konfliktního charakteru současné společnosti. Kritika Habermasovy a Honnethovy verze kritické teorie.

- Kritická teorie jako zdroj emancipačních pedagogických koncepcí. Adornovo chápání pedagogiky jako „výchovy po Osvětím“. Edukace a instrumentální racionalita. Dialogické principy pedagogiky naděje (Paolo Freire) jako střední cesta mezi autoritářskou výchovou a „nevýchovou“.

Literatura:

- ADORNO, Theodor W. et al. *Aesthetic and Politics*. London and New York: Verso, 1980.
- ADORNO, Theodor W. a HORKHEIMER, M. *Dialektika osvícenství*. Přel. Michael Hauser a Milan Váňa. Praha: OIKOYMENH, 2009.
- ADORNO, Theodor W. *Negative Dialectics*. London and New York: Verso, 1973.
- BENJAMIN, Walter. *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon, 1979.
- FROMM, Erich. *Obraz člověka u Marxe*. Brno, L. Marek 2004.
- HABERMAS, Jürgen. *The Philosophical Discourse of Modernity*. Cambridge: MIT Press, 1996.
- HAUSER, Michael. *Adorno: moderna a negativita*. Praha: Filosofía, 2005.
- HAUSER, Michael. *Prolegomena k filosofii současnosti*. Praha: Filosofía, 2007.
- HORKHEIMER, Max. *Critique of Instrumental Reason*. London and New York: Verso, 2012
- HORKHEIMER, Max a MARCUSE, Herbert. „Filosofie a kritická teorie.“ *Filosofický časopis*, roč. 51, č.4, 2003, s. 617-638.
- HORKHEIMER, Max. „Tradiční a kritická teorie.“ *Aluze*, č. 1, 2001, s. 74-106.
- HONNETH, Axel (Hrsg.): *Schlüsseltexte der Kritischen Theorie*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006.
- JAY, Martin. *The Dialectical Imagination*. Berkeley, London: University of California Press 1996.
- KELLNER, Douglas. *Critical Theory, Marxism and Modernity*. Oxford: Polity Press, 1989.
- LUKÁCS, Georg. *History and Class Consciousness*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1971.
- MARX, Karl. *The Economic and Philosophic Manuscript of 1844*. New York: Prometheus Books, 1988.
- McARTHUR, Jan. *Rethinking Knowledge Within Higher Education. Adorno and Social Justice*. London: Bloomsbury Academic, 2012.
- WIGGERSHAUS, Rolf. *The Frankfurt School*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1995.

Předmět: **Jazyk a sociální identita**

kód v SIS OPDX1O114B

Vyučující: Mgr. Tomáš Samek, M.A., Ph.D.

Anotace: V rámci kurzu se studující seznámí s těmi filosofickými a sémiotickými stránkami lidské identity, které jsou každodenně utvářeny a zrcadleny našimi (povětšinou vědomě nereflktovanými) řečovými praktikami a jazykovým chováním. Hlavní důraz je přitom logicky kladen na indexikalitu. Ta ukotvuje jazyk v tělesnosti a zároveň vnáší tělesnost do jazyka, a je proto jedním ze základních projevů a konstituentů dynamického napětí mezi jedinečností a socialitou každého z nás. Po teoretickém úvodu budou analyzovány konkrétní sémiotické, filosofické a antropologické jevy, které mohou sloužit jako indikátory sociální imaginace a kolektivních identit ve veřejném prostoru. Jsou to právě tyto identity a pocity kolektivní přináležitosti, které svými proměnami ukazují i spoluutvářejí jeden z problémů současného světa, ohroženého nedostatkem sociální koheze a mnohdy i vyhoceným skupinovým partikularismem, jenž brání kooperaci mezi různými segmenty společnosti.

Obsah:

- Sociální sémiotika: jazyk jako znakový systém – klasifikace znaků: ikon, symbol, index. Biosémiotika: indexikalita jako tělesnost. Hledisko referenční lingvistiky – deiktické jako opak symbolického.
- Fenomenologie zájmen: ty jako já druhého. Osoba jako gramatická a sociální kategorie. Osoba mluvící a mluvnická.
- Jazykové konstrukce osoby a sociální vzdálenost. Zdvořilost jako jazyková i společenská funkce.
- Jazyk a sociální pozice: personální, sociální a genderová deixe.
- Poetika politiky: žánr, intertextualita a rámování.
- Veřejný prostor jako identitní aréna: konstrukce sociálních identit a mediovaná komunikace.
- Filosofické aspekty identity: tělo, jazyk, společenství a svět.

Povinná literatura:

- BOURDIEU, P. *Language and Social Power*. Cambridge: Harvard University Press 1999.
- BROWN, P. - LEVINSON, S. C.: *Politeness: some universals in language usage*. In: Jaworski, A. - Coupland, N. (eds). *The Discourse Reader*. London, New York 1999: Routledge, pp. 321-335.
- GAL, S. - WOOLARD, K. A. (eds.) *Constructing Languages and Publics*. *Pragmatics* 5(2) (special issue).
- KOHN, E. *How forests think: Toward an anthropology beyond the human*. Los Angeles: University of California Press 2013.
- KWAN, Tze-wan. *Towards a Phenomenology of Pronouns*. (Konferenční příspěvek.) Dostupné z: http://www.cuhk.edu.hk/rih/phs/events/200405_PEACE/papers/KWANTzeWan.PDF. 2004.
- MANNIN, G. - PAUL, H. 2001. *On social deixis*. *Anthropological Linguistics* 2001: 43(1), pp. 54-100.
- MAUSS, M.: *A category of the human mind: the notion of person; the notion of self*. In: Carrithers, M. - Collins, S. - Lukes, S. (eds): *The Category of the Person: anthropology, philosophy, history*. Cambridge 1985: Cambridge University Press.
- PATOČKA, J. *Tělo, společenství, jazyk, svět*. Praha: Oikoymenh 1995.
- SAMEK, T. „Elementy deiktické dimenze.“ In Týž: *Tahle země je naše: Český a německý veřejný prostor v deiktické perspektivě*. Pardubice: Univerzita Pardubice 2016, s. 41-77.
- SILVERSTEIN, M. *The Poetics of Politics: “Theirs” and “Ours.”* *Journal of Anthropological Research* 2005: 61(1):1-24.
- SOKOL, J. *Filosofická antropologie: člověk jako osoba*. Praha: Portál 2002.

Doporučená literatura:

- DURANTI, A. (ed.). Language Matters in Anthropology: A Lexicon for the Millenium. Journal of Linguistic Anthropology, Vol. 9, 1-2, June/December 1999.
- FOLEY, W. A. Anthropological Linguistics: an Introduction. Oxford: Blackwell. 1997.
- GAL, S. - KLIGMAN, G. Dilemmas of public and private. In: Gal, S. - Kligman, G., The Politics of Gender after Socialism: A Comparative-Historical Essay. Princeton: Princeton University Press 2000, pp. 37-62.
- HANKS, W. F. Explorations in the Deictic Field. Current Anthropology 2005: 46 (2), pp. 191-220.
- MARVAN, T. - HVORECKÝ, J. (eds). Základní pojmy filosofie jazyka a mysli. Nymburk: O.P.S 2007.
- SILVERSTEIN, M. Indexical order and the dialectics of sociolinguist life. Language and Communication 2003: 23, pp. 193-229.

Předmět: **Evropa a její proměny: tradice, hodnoty, identity (FLÚ)**

kód v SIS OPDX1O111B

Vyučující: doc. PhDr. Petr Hlaváček, Ph.D.

Anotace: Cílem předmětu je představit studentům historické a aktuální sociálně-vědní reflexe Evropy a Západu jakožto specifické civilizační a geopolitické jednotky, a to zejména z filosofické (a politologické) perspektivy. Student by se měl seznámit se základními texty reflektujícími problematiku proměny evropské/západní identity, a to od středověku po současnost se zvláštním důrazem na autory a díla 19.–21. století. Velká pozornost bude kladena rovněž na texty bohemikální z období 1918–1989. Student by měl být po absolvování předmětu schopen samostatné orientace v soudobých diskusích nad problémy evropanství a s ním spojených národních identit, a to vše v širším kontextu kulturně-politickém a filosoficko-politologickém. To vše by jej mělo vést k prohloubení metodologické a pedagogické erudice prostřednictvím v intencích studijního programu filosofie výchovy a vzdělávání.

Obsah

- Představení a interpretace základních pojmů vymezujících evropské/západní souřadnice v rámci kontaktu s „jiným“ a „cizím“ od středověku po současnost (Evropa / křesťanstvo / Západ / Východ...), evropská sebereflexe a její filosofický/intelektuální kontext (Pierre Dubois, Dante Alighieri, Aeneas Silvius Piccolomini, Erasmus Rotterdamský, Juan Luis Vives, Tommaso Campanella, Jan Amos Komenský, Gottfried Wilhelm Leibniz, Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Immanuel Kant, Johann Gottlieb Fichte, Henri de Saint-Simon, Giuseppe Mazzini, Friedrich List, Augustin Smetana, Charles Mackay, Constantin Frantz, Pierre-Joseph Proudhon, František Palacký, Victor Hugo. Ernest Renan, Jakov A. Novikov etc.).
- České reflexe pojmů Evropa a Západ se zvláštním zřetelem k období 1918–1989, a to jak na oficiální scéně, v prostředí filosofických/politologických nonkonformistů, resp. disidentů, tak v jednotlivých vrstvách intelektuálního exilu (T. G. Masaryk, Ladislav Klíma, Edvard Beneš, Emanuel Rádl, Alfred Fuchs, Josef L. Fischer, Jindřich Kohn, František V. Krejčí, Václav Černý, F. X. Šalda, Jan Patočka, J. L. Hromádka, Jindřich Chaloupecký, Vratislav Effenberger, Ivan Sviták, Karel Kosík, Milan Machovec, Václav Benda, Václav Havel, Rio Preisner, Jiří Pelikán, Erazim Kohák, Karel Vrána, Ladislav Hejránek, Karel Skalický, Mikuláš Lobkowicz, Jiří Dienstbier, Václav Bělohradský etc.).
- Aktuální filosoficko-politologické diskuse k problematice evropské/západní sebereflexe v otázkách tradice, hodnot a identit i ve vztahu k fungování současného institucionálního rámce, především Evropské unie (Ralf Dahrendorf, Ulrich Beck, Gilles Lipovetsky, Peter Sloterdijk, Samuel Huntington, Francis Fukuyama, Tony Judt, Slavoj Žižek, Niall Ferguson, Boris Buden, Ivan Krastev etc.)

Povinná literatura

- BECK, Ulrich. Německá Evropa. Nové mocenské krajiny ve znamení krize. Praha: Filosofia, 2015. ISBN 978-80-7007-436-7.
- BUDEN, Boris. Konec postkomunismu. Od společnosti bez naděje k naději bez společnosti. Praha: Rybka, 2013. ISBN 978-80-87067-70-3.
- DAHRENDORF, Ralf. Hledání nového řádu. Přednášky o politice svobody v 21. století. Praha: Paseka, 2007. ISBN 978-80-7185-719-8.
- DAVIES, Norman. Evropa. Dějiny jednoho kontinentu. Praha: Prostor, 2005. ISBN 80-7260-138-5.
- FERGUSON, Niall. Civilizace. Západ a zbytek světa. Praha: Argo – Dokořán, 2014. ISBN 978-80-257-1114-9.
- HABERMAS, Jürgen. K ustavení Evropy. Praha: Filosofia, 2013. ISBN 978-80-7007-391-9.
- HLAVÁČEK, Petr (ed.). Západ, nebo Východ? České reflexe Evropy 1918–1948. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2606-4.
- HORYNA, Břetislav. Idea Evropy. Pohledy do filosofie dějin. Praha: Argo, 2001. ISBN 80-7203-299-2.
- SIMMS, Brendan. Zápas o evropskou nadvládu. Od pádu Cařihradu po současnost. Praha: Prostor 2015. ISBN 978-80-7260-323-7.
- SLOTERDIJK, Peter. Proč Evropa? Myšlenky o programu jedné světové velmoci na sklonku věku její politické absence. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-7198-095-1.

Doporučená literatura

- HLAVÁČEK, Petr (ed.). Intelektuál ve veřejném prostoru. Vzdělanost, společnost, politika (Edice 21. století, sv. 19). Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2083-3.
- HLAVÁČEK, Petr (ed.). České vize Evropy? Manuál k naší evropské debatě. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2361-2.
- CHARLE, Christophe. Intelektuálové v Evropě 19. století. Brno: CDK, 2004. ISBN 80-7325-039-X.

KAROLEWSKI, Ireneusz Pawel – KAINA, Viktoria (ed.). European Identity: Theoretical Perspectives and Empirical Insights. Berlin: LIT Verlag, 2006. ISBN 978-38-258-9288-3.
KEULMAN, Kenneth – KOÓS, Agnes Katalin. European Identity. Its Feasibility and Desirability. New York – London: Lexington Books, 2014. ISBN 978-07-3919-153-8.
MOLE, Richard C. M. (ed.). Discursive Constructions of Identity in European Politics. London: Palgrave Macmillan, 2007. ISBN 978-0-230-59130-1.
SNYDER, Timothy – JUDT, Tony. Intelektuál ve dvacátém století. Praha: Prostor, 2013. ISBN 978-80-7260-289-6.
SVOBODA, Jan – PRÁZNÝ, Aleš. Česká otázka a dnešní doba. Vydání první. 2017. ISBN 978-80-7007-505-0.
WESTLE, Bettina – SEGATTI, Paolo (ed.). European Identity in the Context of National Identity. Oxford: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-198-73290-7.

Předmět: **Národ, třída a autenticita v moderním světě** (FLÚ)

kód v SIS OPDX1O112B

Vyučující: Joseph Grim Feinberg, Ph.D.

Anotace: Tento předmět uvádí studenty do základní diskuse o vzájemném prolínání kolektivní identity, přináležitosti osoby a politické mobilizace v moderním světě. Nejprve se budeme věnovat klasickým studiím o nacionalismu, a pak se zaměříme na různé pokusy, jak nacionalismus překonat či ho zastavit prostřednictvím univerzalistických koncepcí kolektivity, jako je kosmopolitismus nebo internacionalismus. Prolnutí univerzalizmu a nacionalismu nás dovede k otázce sociální třídy, jež je často chápána jako způsob, jak problematizovat národní jednotu a jak navrhnout odlišný druh solidarity překračující národnostní hranice. Pojem třídy se však objevuje také v kritice falešného univerzalizmu - tedy v těch typech univerzalizmu, které se sice dovolávají vize globální jednoty, ale ve skutečnosti předpokládají vyloučení. Třída může figurovat jako to, co není zahrnuto do domněle celistvé vize národa a univerzality. Ve všech případech je otázka přináležitosti k určitému kolektivu spjatá s otázkou autenticity: přináleží vskutku jedinec ke skupině, k jejíž identitě se hlásí? Reprezentuje daná skupina autenticky ty, o kterých tvrdí, že je reprezentuje? Může vůbec někdy nastat dokonalá shoda mezi abstraktní kolektivitou (národ, třída, lidstvo) a konkrétními lidmi, u nichž předpokládáme, že k určité skupině náležejí?

Povinná literatura:

ANDERSON, B. Imagined Communities. London: Verso, 1991.
BADIOU, A. Saint Paul: The Foundation of Universalism. Stanford: Stanford U. Press, 2003.
BENEŠ, J. Workers and Nationalism: Czech and German Social Democracy in Habsburg Austria, 1890–1918. Oxford: Oxford University Press, 2017.
DEUTSCHE, K. Nationalism and Its Alternatives. New York: Knopf, 1969.
FEINBERG, J.G. The Paradox of Authenticity: Folklore Performance in Post-Communist Slovakia (Madison: University of Wisconsin Press, 2018).
FEINBERG, J.G. Vrátiť folklór ľuďom. Dialektika autenticity na súčasnom Slovensku, trans. Renáta Tížiková Nemcová (Bratislava: AKAMedia, 2018). (Revised and expanded Slovak translation of The Paradox of Authenticity.)
GELLNER, E. Nations and Nationalism. Ithaca: Cornell U. Press, 2008.
JACKSON, J. L. Real Black: Adventures in Racial Sincerity. Chicago: U. of Chicago Press, 2005.
KOHN, H. The Idea of Nationalism. New Brunswick: Transaction, 2008.
MILLER, M., ed. Universalism and Cosmopolitanism and the Jews of East Central Europe. Oxon: Routledge, 2015.
TRILLING, L. Sincerity and Authenticity. Cambridge, Mass.: Harvard U. Press, 1972.

Doporučená literatura:

BAUER, O. The Question of Nationalities and Social Democracy. Minneapolis: U. of Minnesota Press, 2000.
HROCH, M. European Nations: Explaining Their Formation. London: Verso, 2015.
IGNATIEV, N. How the Irish Became White. New York: Routledge, 1995.
ROEDIGER, D. The Wages of Whiteness.
STROBACH, V. Z?ide?: na?rod, rasa, tr?i?da. socia?lni? hnuti? a "z?idovska? ota?zka" v c?esky?ch zemi?ch 1861-1921. Praha: Nakl. Lidové noviny, 2015.
SUNY, R. G. The Revenge of the Past: Nationalism, Revolution, and the Collapse of the Soviet Union. Stanford: Stanford U. Press, 1993.

Předmět: **Strukturální povaha nerovností: třídy, elity a oligarchie**(FLÚ)

kód v SIS OPDX1O113B

Vyučující: PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Anotace: Studující v tomto předmětu získají přehled o současných analýzách a výzkumech sociálních a ekonomických nerovností v kontextu teorie sociální stratifikace, teorie elit či oligarchie. Předmět tak pomáhá studujícím orientovat se v aktuálních problémech společnosti, které s touto problematikou souvisejí. Tato témata získala po roce 2008 na aktuálnosti, přičemž se stala diskutovanými také v širší odborné veřejnosti a v médiích. K otázkám sociálních a ekonomických nerovností v tomto předmětu přistoupíme z pozic teorie elit, elitologie, teorie třídní stratifikace (inspirované Weberem či Marxem) či analýz oligarchií. Tento předmět se tak věnuje hlubšímu seznámení s daným teoretickým a výzkumným polem, a to na základě četby a rozborů jak klasických, tak současných textů, které jsou pro dané téma relevantní.

Obsah:

- Sociologické a antropologické zdroje sociálně-ekonomických nerovností: hierarchie nebo rovnost?

- Nerovnosti: sociální a ekonomické příčiny a možná řešení – analýza, kritika a prognóza.
- Třídy: marxistické a weberiánské modely.
- Elity: rozdíl mezi kriticko-deskriptivním pojetím a normativní koncepcí elit.
- Oligarchie: empiricky orientované výzkumy oligarchů a jejich role v politice.
- Alternativní modely uspořádání: nehierarchické a egalitární vzorce ekonomických vztahů.

Povinná literatura:

BOEHM, Christopher. Hierarchy in the Forest. The Evolution of Egalitarian Behavior. Cambridge & London: Harvard University Press, 1999. ISBN 0-674-00691-7.

BOTTOMORE, Thomas B. Elites and Society. London & New York: Routledge, 1993. ISBN 0-415-08271-4.

KHAN, Shamus Rahman. The Sociology of Elites. Annual Review of Sociology. 2012, 38 (1), 361–377. ISSN 0360-0572.

LÁNSKÝ, Ondřej. Od hierarchie k rovnosti: význam teorie elit v 21. století. In: TÝŽ a SOCHOR, Lubomír (eds.). Materiály k teorii elit a k její kritice. Od klasiků do sedmdesátých let 20. století. Praha: Filosofia, 2018, s. 21–66. ISBN 978-80-7007-552-4.

PIKETTY, Thomas. Kapitál v 21. století. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-4870-7.

WINTERS, Jeffrey A. Oligarchy. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. ISBN 978-1-107-00528-0.

WRIGHT, Erik Olin. Class Counts: Student Edition. Cambridge, U. K.: Cambridge University Press, 2000. ISBN 0-521-66394-6.

Doporučená literatura:

BOUSHEY, Heather, DE LONG, J. Bradford a STEINBAUM, Marshall (eds.). After Piketty: the agenda for economics and inequality. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2017. ISBN 978-0-674-50477-6.

HARTMANN, Michael. The Sociology of Elites. London and New York: Routledge, 2007. ISBN 978-0-203-96624-2.

JODL, Miroslav. Teorie elity a problém elity: příspěvek k dějinám a problematice politické sociologie. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-94-5.

KATRŇÁK, Tomáš. Třídní analýza a sociální mobilita. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-7325-067-5.

KHAN, Shamus Rahman. Privilege. The Making of an Adolescent Elite at St. Paul's School. Princeton & Oxford: Princeton University Press, 2011. ISBN 978-0691156231.

MILLS, C. Wright. Mocenská elita. Praha: Orbis, 1966. Bez ISBN.

Předmět: Filosofie výchovy

kód v SIS OPDQ1P108B

Vyučující: doc. PhDr. Jaroslav Kořa

Anotace: Vybrané významné postavy z dějin filosofie výchovy a rozbor jejich učení a reprezentativní představitelé pedagogických proudů 19. a 20. století. Vznik a vývoj pozitivismu, představitelé idealismu, představitelé realismu (včetně perenialismu); pedagogiky kultury, novotomismu, protestantských proudů, marxistické pedagogiky, fašistické pedagogiky, pragmatické výchovy, konstruktivismu, sociálního rekonstruktivismu, fenomenologie; existencialismu, psychoanalyticky orientované pedagogiky, neopsychoanalytických proudů, logoterapie, eklektických proudů (Walldorfská pedagogika), alternativních a antipedagogických proudů XX. století; vliv postmoderního myšlení na výchovu. Významné postavy české filosofie výchovy: Masaryk, Hessen, Hendrych, Palouš, Pešková, Michálek, Sobotka, Sokol, Pelcová a další.

Témata kursu budou volena vzhledem k povaze disertačních prací účastníků semináře: Pozornost bude věnována obecným tématům z filosofie výchovy: Vztah filosofie a odborných věd (pedagogika, sociologie, psychologie aj.); antropologický charakter výchovy, člověk a jeho svět, cíl a obsah výchovy, člověk ve vztahu k technice, výchova v postmoderním věku, věda o minulém a současné historické myšlení, hledání identity, domov, péče o duši, člověk ve vztahu k celku světa, smysl vzdělání, problémy výchovy v současném světě.

Absolvováním tohoto povinně volitelného předmětu mohou doktorandi, kteří nemají SZS z pedagogiky, splnit svoji povinnost složit zkoušku z pedagogiky či pedagogické psychologie.

Povinná literatura

LISSMANN, K., P. Teorie nevzdělanosti. Omyly společnosti vědění. Praha: Academia, 2008.

LISSMANN, K., P. Hodina duchů. Praxe nevzdělanosti. Polemický spis. Praha: Academia, 2015.

FAJKUS, B. Filosofie a metodologie vědy. Vývoj současnost a perspektivy. Praha: Academia, 2005.

WINCH, P. Idea sociální vědy. Brno: CDK, 2004.

Doporučená literatura

PEŠKOVÁ, J., SCHÜCKOVÁ L. Já člověk... jak dělat vědu o člověku dnes a zítra. Praha: SPN, 1991. BARROW, R.,

WOODS R. An Introduction to Philosophy of Education. (4th edition) Oxon: Routledge, 2006.

FAIRFIELD, P. Education, Dialogue and Hermeneutics. London – N.Y.: Continuum International Publishing Group, 2011.

BREZINKA, W. Filozofické základy výchovy. Praha: Zvon, 1996.

KOŘA, J., PELCOVÁ N., PEŠKOVÁ J. A KOL. Základy společenských věd. I. díl. Péče o duši (O osobní identitu). Praha: Eurolex Bohemia, 2005.

BERGER, P., LUCKMAN, T.. Sociální konstrukce reality. Praha: CDK, 1999.

F. GADAMER, GEORG, H. Pravda a metoda. I. a II. díl. Praha: Triáda, 2010.

Předmět: Kulturní psychologie

kód v SIS OPDX1O115B

Vyučující: prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc.

Anotace: Cílem předmětu je hlouběji představit kulturně psychologickou teorii a její význam pro pochopení témat pedagogické psychologie. Orientace na studium přínosů bude probíhat ve třech krocích: jednak na koncepty zakladatelské generace (Vygotskij, Leontjev, Lurija ad.) jako jsou dvojí mediace, nižší a vyšší psychické funkce, znak, vnitřní řeč, zóna nejbližšího vývoje; jednak na empirické ověření a teoretické rozšíření zakladatelských konceptů (výzkumy M. Colea, S. Scribnerové, J. Wertsche nebo J. Brunera) jako jsou rekonstruktivní interiorizace, scaffolding, legitimní periferní participace apod.; a konečně pedagogické a didaktické aplikace jako jsou práce del Ria, Schneuwlyho ad. Hlavní pozornost bude věnována propojení některého z kulturně psychologických konceptů s tématy disertačního výzkumu a ověření jejich využitelnosti.

Strukturace témat:

- Historické podmínky zrodu kulturně - historického (kulturně instrumentálního) přístupu ke zkoumání psychických fenoménů: společenské revoluce, vliv materiálních podmínek na vědomí a duševní život lidí - krize (individualistické a metafyzické) psychologie
- Hlavní pojmový aparát zakladatelské generace: artefakt - nástroj - znak - činnost - řeč
- Význam dvojí mediace - role druhého jako interpreta kulturních děl a přínosy kulturní psychologie psychologii pedagogické
- Rozdíly mezi akcentem na analýzu činnosti (Leontjev + Engestrom a CHAT) a na sémiotickou analýzu (Schneuwly, Bronckart, Rochex)
- Didaktické využití ve vyučování a učení.

Absolvováním tohoto povinně volitelného předmětu mohou doktorandi, kteří nemají SZZ z pedagogiky, splnit svoji povinnost složit zkoušku z pedagogiky či pedagogické psychologie.

Povinná literatura:

VYGOTSKIJ, L.S. Myšlení a řeč. Praha: Svoboda, 1976.

VYGOTSKIJ, L.S. Vývoj vyšších psychických funkcí. Praha: Svoboda, 1976.

OLSON, D., TORRANCE, N. Modes of thought. Explorations in culture and cognition. Cambridge: University Press, 1996.

LURIJA, A.R. O historickém vývoji poznávacích procesů. Praha: Svoboda, 1976.

COLE, M. Cultural Psychology: A once and future discipline. Cambridge: Belknap Press, 1997 (2. vyd.).

COLE, M., SCRIBNER, S. The Psychology of Literacy. Cambridge MA: Harvard University Press, 1981.

BRUNER, J. The Culture of Education. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996.

Doporučená literatura:

LANDSMANN, L.T. (Eds.). Culture, schooling and psychological development. Hillsdale, N.J.: Erlbaum, 1991.

ROGOFF, B., LAVE, J. (Eds.). Everyday cognition: its development in social context. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1984.

ŠTECH, S.: Kognitivní vývoj mezi kulturní reprodukcí a inovací in Slavík, J; Chrz VI. a Štech, S. et al: Tvorba jako způsob poznávání. Praha: Karolinum 2014.

Texty v časopisu Culture and Psychology. <https://journals.sagepub.com/>

Předmět: Teorie výchovy

kód v SIS OPDQ1P110B

Vyučující: doc. PhDr. Jiří Prokop, Ph.D.

Anotace: Cíl předmětu: Cílem předmětu je otevřít se pluralismu v oblasti edukace. Teorie výchovy by měla doktorandovi oboru pedagogika posloužit jako mapa, která mu může ukázat cestu ve spletnosti pedagogických teorií, směrů a proudů. Obsah: Teorie výchovy je jednou ze základních pedagogických disciplín, která se zabývá systematizací a uspořádáním věd o výchově, jejich cíli, metodami, formami, prostředky a podmínkami. Předmětem teorie výchovy jsou především různé teorie, směry a výchovné ideologie, poskytující řadu teoretických modelů a způsobů myšlení o výchovném procesu.

Absolvováním tohoto povinně volitelného předmětu mohou doktorandi, kteří nemají SZZ z pedagogiky, splnit svoji povinnost složit zkoušku z pedagogiky či pedagogické psychologie.

Povinná literatura:

BERTRAND, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Praha: Portál, 1998.

BREZINKA, W. Východiska k poznání výchovy. Brno: L. Marek, 2001.

GUTEK, G., L. Philosophical and Ideological Perspectives on Education. Needham Heights: Pearson Education, 1997.

KWIECIŃSKI, Z., ŚLIWERSKI, B. Pedagogika. Warszawa: PWN, 2004.

PROKOP, J. Pedagogika a ideologie. In: PROKOP, J., RYBIČKOVÁ, M. (Eds.) Proměny pedagogiky. Praha: PedF UK, 2005, 155-161.

PROKOP, J. Škola a společnost v kritických teoriích 20. století. Praha: Karolinum, 2005.

PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 1997.

SINGLE, F. Pedagogické směry 20. století v kapitalistických zemích. Praha: SPN, 1966.

ZELINA, M. Teorie výchovy. Hľadanie dobra. Bratislava: SPN, 2004.

Předmět: Cizí jazyk – anglický jazyk

kód v SIS OPDA1A031A

Vyučující: Mgr. Petr Laštovička, PhDr. Klára Uličná, Ph.D.

Anotace: Zkouška z angličtiny v doktorském studiu komplexně ověřuje jazykové kompetence doktoranda. Obsahem zkoušky je prezentace odborného záměru doktorské práce nebo jiného rozsáhlejšího vědeckého úkolu, odborné literatury prostudované ke zkoušce a výklad vybraných odborných pojmů. Doktorand prokazuje schopnost přiměřených stylistických a gramaticko-lexikálních formulací spojených s prezentací, diskusí, formulováním vlastních názorů, myšlenek a hodnotících stanovisek, pohotovou a adekvátní reakcí v rámci pohovoru s examinátory. Úspěšné složení zkoušky vyžaduje znalost jazyka minimálně na úrovni náročnější atestace na úrovni B2 (dle SERR), předpokládá se však rozvoj všech jazykových kompetencí. Příprava ke zkoušce trvá podle individuálních znalostí a schopností 1/2-1 rok. V této době si doktorand podle vlastního výběru (případně po konzultaci se školitelem) zvolí k přečtení odborné texty v rozsahu 250-300 stran, doporučuje se výběr z alespoň dvou publikací, jejichž autorem je rodilý mluvčí. Před závěrečnou ústní zkouškou předkládá doktorand examinátorovi písemné materiály v příslušném cizím jazyce a to v předem stanoveném časovém předstihu (minimálně 10-14 dnů před konáním zkoušky). Předpokládaný rozsah práce: 10-15 stran. Podkladové materiály musí obsahovat:

- 1) odborné curriculum vitae - strukturovaný i souvislý text (max. 2 strany);
- 2) shrnutí prostudované literatury předkládané ke zkoušce. Texty musí být opatřeny bibliografickými údaji. Případné texty z internetu musí být uvedeny s bibliografií;
- 3) výklad vybraných odborných termínů z oblasti tématu disertační práce (5-10 hesel);
- 4) záměr vlastní disertační práce.

Ze zkoušky jsou osvobozeni absolventi magisterských studijních programů zaměřených na anglický jazyk a literaturu, dále držitelé certifikátu na jazykové úrovni B2 a vyšší. Pro držitele certifikátu zůstává povinnost složit část zkoušky v bodech 1, 3 a 4.

Povinná literatura:

HEWINGS, Martin. Cambridge academic English: an integrated skills course for EAP. Upper intermediate / Martin Hewings; course consultant, Michael McCarthy. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. ISBN 9780521165204.

HEWINGS, Martin. Cambridge academic English: an integrated skills course for EAP. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. ISBN 9780521165211.

HEWINGS, Martin. Advanced Grammar in Use. CUP. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. ISBN 978-1107697386.

ŠTĚPÁNEK, Libor a Janice de HAAF. Akademická angličtina = Academic English: průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Praha: Grada, 2011. ISBN 9788024735771.

Předmět: Cizí jazyk – německý jazyk

kód v SIS OPDG1G031A

Vyučující: doc. Dr. phil Dalibor Zeman, Ph.D.

Anotace: Zkouška z němčiny v doktorském studiu komplexně ověřuje jazykové kompetence doktoranda. Obsahem zkoušky je prezentace odborného záměru doktorské práce nebo jiného rozsáhlejšího vědeckého úkolu, odborné literatury prostudované ke zkoušce a výklad vybraných odborných pojmů. Doktorand prokazuje schopnost přiměřených stylistických a gramaticko-lexikálních formulací spojených s prezentací, diskusí, formulováním vlastních názorů, myšlenek a hodnotících stanovisek, pohotovou a adekvátní reakcí v rámci pohovoru s examinátory. Úspěšné složení zkoušky vyžaduje znalost jazyka minimálně na úrovni náročnější atestace na úrovni B2 (dle SERR), předpokládá se však rozvoj všech jazykových kompetencí. Příprava ke zkoušce trvá podle individuálních znalostí a schopností 1/2-1 rok. V této době si doktorand podle vlastního výběru (případně po konzultaci se školitelem) zvolí k přečtení odborné texty v rozsahu 250-300 stran, doporučuje se výběr z alespoň dvou publikací, jejichž autorem je rodilý mluvčí. Před závěrečnou ústní zkouškou předkládá doktorand examinátorovi písemné materiály v příslušném cizím jazyce a to v předem stanoveném časovém předstihu (minimálně 10-14 dnů před konáním zkoušky). Předpokládaný rozsah práce: 10-15 stran. Podkladové materiály musí obsahovat:

- 1) odborné curriculum vitae - strukturovaný i souvislý text (max. 2 strany);
- 2) shrnutí prostudované literatury předkládané ke zkoušce. Texty musí být opatřeny bibliografickými údaji. Případné texty z internetu musí být uvedeny s bibliografií;
- 3) výklad vybraných odborných termínů z oblasti tématu disertační práce (5-10 hesel);
- 4) záměr vlastní disertační práce.

Ze zkoušky jsou osvobozeni absolventi magisterských studijních programů zaměřených na anglický jazyk a literaturu, dále držitelé certifikátu na jazykové úrovni B2 a vyšší. Pro držitele certifikátu zůstává povinnost složit část zkoušky v bodech 1, 3 a 4.

Povinná literatura:

Berglová, Eva, Mašek, Miroslav a Formánková, Eva. Moderní gramatika němčiny: výklad, cvičení, klíč. 2. vyd. Plzeň: Fraus, 2002. 311 s. ISBN 80-7238-144-X.

Berglová, Eva. Testy k moderní gramatice němčiny: různé stupně obtížnosti, klíč. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2002. 94 s. ISBN 80-7238-145-8.